

УДК 338.23 : 336.743 (477)

**ВАЛЮТНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ: РЕАЛІЇ ТА КОНЦЕПТУАЛЬНІ
НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ****ЛИЗАНЕЦЬ А.Г., КІЗЛЯК С.П.**
Мукачівський державний університет

У статті досліджено сутність, складові та форми реалізації валютної політики в Україні, здійснено аналіз етапів і чинників її формування, а також визначено пріоритети розвитку в сучасних умовах господарювання. Аналізуючи, систематизуючи і узагальнюючи наукові праці багатьох учених, було сформульоване власне розуміння «валютної політики» держави. У результаті дослідження було виділено декілька етапів формування та реалізації вітчизняної валютної політики. Визначено основні тенденції розвитку і трансформації валютної політики, здійснено аналіз чинників впливу на неї, з одного боку, та її безпосереднього впливу на економіку країни, з іншого. Обґрунтовано необхідність подальшого удосконалення методів валютного регулювання економіки України. Зазначено необхідність переходу до режиму інфляційного таргетування, потребу подальшого удосконалення валютного законодавства, рівноваження попиту та пропозиції іноземної валюти на валютному ринку України, поглиблення інтеграції між органами валютного регулювання, розроблення стратегії та тактики політики дедоларизації, підвищення якості валютного нагляду та валютного контролю.

Ключові слова: валютна політика, валютний курс, інфляція, валютне регулювання, режим інфляційного таргетування.

Економічні, політичні та соціальні виклики, яких зазнає Україна, викликають ризики та невизначеність щодо майбутнього національної економіки. Необхідність подолання фінансової нестабільності і постійного інфляційного тиску, а також збереження євроінтеграційного напрямку розвитку, актуалізують питання удосконалення валютної політики України.

Євроінтеграційний напрям розвитку економічної системи України, а особливо завдання, які випливають у зв'язку з підписанням Угоди між Україною та ЄС щодо асоціації та створення зони вільної торгівлі, також вимагають здійснення заходів, спрямованих на забезпечення відповідності системи валютного регулювання досягнутому рівню розвитку вітчизняної ринкової економіки.

Об'єкти та методи дослідження. Вивченню теоретичних і методологічних основ, практичних аспектів реалізації валютної політики як складової грошово-кредитної політики країни присвячено наукові праці відомих зарубіжних науковців: М. Голдстайна, Д. Діллона, Дж. М. Кейнса, Х. Колера, П. Кругмана та ін. Вагомий внесок у розробку ефективних механізмів регулювання валютної політики держави внесли такі вітчизняні науковці як О. Барановський, Я. Белінська, А. Гальчинський, В. Геєць, О. Дзюблюк, Ф. Журавка, С. Кораблін, М.І. Крупка, М.І. Кульчицький, В. Міщенко, А.Г. Наговіцин, О. Щербакова, та інші. Незважаючи на наявність суттєвого вітчизняного та міжнародного наукового доробку у дослідженні валютної політики, на сьогодні потребує подальшого удосконалення процес регулювання валютної політики в умовах економічної та політичної кризи.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження сутності, складових та форм реалізації валютної політики в Україні, аналіз етапів і чинників її формування, а також визначення пріоритетів розвитку в контексті євроінтеграційних процесів.

Результати та їх обговорення.

Валютна політика як одна з головних форм регулювання зовнішньоекономічних відносин набуває важливого значення у практичній реалізації державного впливу на перебіг усіх господарських процесів з метою реалізації стратегії економічного розвитку ринкового механізму в Україні.

Сутність валютної політики неоднозначно трактується різними науковцями. У таблиці 1 подано різні варіанти розуміння цього поняття.

Таблиця 1

Варіанти трактування поняття «валютна політика»

О.Н. Горбунова [10].	Валютна політика – це сукупність заходів, що здійснюються у сфері міжнародних економічних відносин відповідно до поточних та стратегічних цілей економічної політики країни.
А.Г. Наговіцин [6, с. 10].	Валютна політика – сукупність усіх заходів, що здійснюються державою і центральним банком у сфері валютних відносин та грошового обігу.
О.В. Дзюблюк [4, с. 24].	Валютна політика – це розробка й практична реалізація державою засобів впливу на ті економічні відносини суб'єктів ринку, які стосуються їхніх операцій з валютою.
Я. Белінська [1].	Валютна політика – сукупність економічних, юридичних і організаційних форм і методів у сфері валютних відносин, що здійснюються державою та міжнародними валютно-фінансовими організаціями.
Олена Щербакова [11].	Валютна політика – сукупність заходів, які здійснюються державою у сфері валютних відносин відповідно до цілей загальної економічної політики країни.

У Господарському кодексі України [9] валютну політику визначено як «політику, що спрямована на встановлення та підтримання паритетного курсу національної валюти щодо іноземних валют, а також на стимулювання зростання державних валютних резервів та їх ефективне використання». З огляду на це, валютна політика України є особливою складовою грошово-кредитної політики України.

Узагальнюючи відповідні визначення, можна зробити висновок, що валютна політика є комплексом економічних, юридичних, організаційних, правових, адміністративних та інших заходів, методів та інструментів, які здійснюються державою у сфері валютно-фінансових і кредитних відносин відповідно до поточних та стратегічних цілей загальної економічної політики держави.

Об'єктами валютної політики виступають валютний курс, платіжний баланс, грошовий обіг, зовнішньо-економічна діяльність, операції суб'єктів господарювання з іноземною валютою.

Стратегічними цілями валютної політики є забезпечення стабільного економічного зростання, стримування зростання рівня безробіття й інфляції, підтримання рівноваги платіжного балансу.

До основних тактичних цілей належать: забезпечення курсової стабільності, регламентація міжнародних розрахунків і кредитування, оперативне регулювання валютного ринку, контроль за здійсненням валютних операцій.

Механізм реалізації валютної політики представляє собою систему елементів, форм та засобів, які використовуються суб'єктами валютної політики з метою впливу на валютний ринок країни.

Основні форми валютної політики включають:

1) валютно-курсову політику, яка має на меті регулювання валютного курсу відповідно до встановленого режиму валютного курсу та монетарного режиму;

2) політику управління золотовалютними резервами, основною задачею якої є забезпечення стабільності на валютному ринку та міжнародної валютної ліквідності;

3) політику регулювання платіжного балансу, яка шляхом підтримки активного сальдо платіжного балансу має забезпечувати зовнішньоекономічну рівновагу країни [5].

Деякі науковці до складу форм реалізації валютної політики ще відносять дисконтну та девізну валютну політику [3, с. 11].

Інструментарій валютної політики включає облікову ставку, золотовалютні резерви, операції за міжнародними торговельними розрахунками, а також усі інструменти валютно-курсової політики.

До інструментів валютно-курсової політики належать: девальвація, ревальвація, валютні інтервенції, режим курсоутворення, валютне регулювання і контроль, ступінь конвертованості валюти.

Головним суб'єктом здійснення валютної політики в Україні виступає Національний банк (НБУ). Пріоритетним завданням валютної політики НБУ є забезпечення фінансової стабільності економіки, яка включає стабільність національної валюти, У цьому розумінні валютне регулювання тісно переплітається із макроекономічними інструментами, які покликані мінімізувати валютні ризики банківських установ, збільшуючи їх стійкість, та протидіяти виникненню валютної кризи чи інших проявів системних ризиків.

Організаційні засади реалізації валютної політики в Україні були закладені з початком формування вітчизняної банківської системи і знайшли своє відображення у Законі України «Про банки і банківську діяльність» від 20 березня 1991 р. Ефективність механізму валютної політики істотно залежить від обраної монетарної стратегії.

Особливості реалізації валютної політики України можна умовно поділити на декілька основних етапів:

I етап (1991-1993 рр.) – «зародження» – сформовані базові, інституційні основи проведення валютної політики незалежної України. Початок функціонування валютного ринку відображає створення у вересні 1992 р. валютної біржі при НБУ, засновниками якої стали понад 40 комерційних банків. У липні 1993 р. вона була реорганізована в Українську міжбанківську валютну біржу (УМВБ). Національний банк визначив умови і порядок торгів іноземною валютою, відповідно до якого на валютній біржі визначався курс українського карбованця відносно тих валют, за якими проводилися торги. Проте головним напрямом регулятивного впливу Національного банку України була не валютна, а грошово-кредитна політика, спрямована на активне кредитування уряду та реального сектору економіки з метою поповнення оборотних коштів у підприємств.

Початком формування нормативно-правових засад реалізації валютної політики стало прийняття 19 лютого 1993 р. Декрету Кабінету Міністрів України «Про систему валютного регулювання і валютного контролю». Його основні завдання полягали у формуванні юридичних основ регламентації валютних відносин у країні, встановленні порядку здійснення операцій із валютними цінностями, ліквідації паралельного обігу національної та іноземної валюти, створенні умов для залучення в країну валютних коштів та скорочення імпортованої інфляції.

Другий етап (1994-1996 рр.) – «становлення» – характеризується початком лібералізації операцій на валютному ринку та відносною стабілізацією обмінного курсу українського карбованця. Основною характерною ознакою цього етапу був початок фінансової стабілізації економіки, на що була спрямована антиінфляційна грошово-кредитна політика Національного банку України.

У сфері валютної політики Національний банк України взяв курс на лібералізацію і децентралізацію валютного ринку, початок якому поклав Указ

Президента України «Про вдосконалення валютного регулювання» від 22 серпня 1994 р., згідно з яким було відновлено торги іноземною валютою на Українській міжбанківській валютній біржі. Ліберальна спрямованість валютної політики Національного банку в цей період передбачала здійснення таких послідовних заходів: початок реалізації завдання щодо зближення та уніфікації офіційного та ринкового валютних курсів українського карбованця до іноземних валют; розширення переліку валют, з якими дозволено здійснювати операції на валютній біржі; встановлення обмінного курсу національної валюти як паритету між попитом і пропозицією за результатами торгів на УМВБ; проведення валютних інтервенцій для підтримання стабільного курсу карбованця; активне формування офіційних золотовалютних резервів країни.

Стабілізація макроекономічної ситуації в Україні у 1996 р. стала реальною передумовою для проведення грошової реформи, яку було здійснено шляхом зміни масштабу цін і запровадження національної валюти - гривні замість тимчасової грошової одиниці - українського карбованця.

Третій етап (1997-1999 рр.) – «адаптаційний» - відображає процес реалізації валютної політики за умов сформованої національної грошової і банківської систем.

Основними характерними ознаками розвитку національної економіки на цьому етапі були такі:

- суттєве сповільнення темпів економічного спаду і поступовий перехід до зростання обсягів виробництва в окремих галузях;
- зниження комерційними банками процентних ставок за своїми операціями та розширення обсягів кредитних вкладень у господарство;
- кризові явища на світовому фінансовому ринку у 1997-1998 рр.;
- приплив валютних надходжень з-за кордону.

Унаслідок цього у січні-серпні 1997 р. мав місце значний приплив валютних коштів на внутрішній ринок, що зумовлювало надмірну пропозицію доларів США і тиск на гривню в бік її ревальвації. Тому Національний банк України з метою не допустити дестабілізації кон'юнктури валютного ринку в цей період проводив девізну політику шляхом викупу надлишку пропозиції іноземної валюти на ринку.

Четвертий етап (2000 - 2007 рр.) – «економічної стабільності» - відображає процес реалізації валютної політики за умов досягнення національним господарством економічного зростання, макроекономічної стабілізації, зниження темпів інфляції, активізації зовнішньоторговельної діяльності і зростання активного сальдо платіжного балансу. Спрямованість валютної політики у цей період набула ознак поступової відмови від жорсткого адміністративного регулювання валютних відносин та переходу до більш ліберальних умов функціонування внутрішнього валютного ринку.

Так, Постановою № 127 Національний банк України запровадив «Правила здійснення операцій на міжбанківському валютному ринку України» (1999 р.), які значно лібералізували організацію валютних відносин та надали комерційним банкам ширші можливості щодо купівлі-продажу іноземних валют як для власних потреб, так і за дорученням своїх клієнтів. Разом із лібералізацією валютних відносин НБУ вживав заходи щодо забезпечення дієвого контролю і недопущення спекулятивних операцій на ринку. Такими заходами були: здійснення валютних операцій лише у режимі реального часу; введення для уповноважених банків обов'язкового підтвердження через власну електронну пошту угод щодо купівлі-продажу іноземної валюти на міжбанківському ринку тощо.

Упродовж 2000-2004 рр. дії НБУ були спрямовані на пом'якшення існуючої системи валютного регулювання і валютного контролю та проведення політики

плаваючого обмінного курсу зі збереженням незначних коливальних тенденцій у бік ревальвації або девальвації.

Якщо розглядати процес реалізації валютної політики Національного банку України на даних чотирьох етапах, то можна зробити висновок, що найбільш дієвими її інструментами, здатними ефективно впливати на організацію валютних відносин, були передусім політика валютних обмежень, управління режимом валютного курсу, а також девізна політика. Саме ці інструменти забезпечили вплив валютної політики НБУ на стан зовнішньої торгівлі, курс національної валюти, міжнародний рух капіталів, обсяги торгів і динаміку кон'юнктури на внутрішньому валютному ринку.

П'ятий етап (2008 - 2009 рр.) – «економічної кризи» - не лише українська економіка, а й економіка країн світу опинилася в умовах тривалої фінансово-економічної кризи. Зниження курсу національної валюти (до кінця 2009 р. середній валютний курс гривні щодо американського долара становив 798,50 грн. за 100 доларів США) призвело до того, що НБУ проводив масові від'ємні валютні інтервенції, які значно скоротили золотовалютні резерви НБУ. Загальна сума проведеної девізної політики НБУ у 2009 р. була в розмірі -10 432,1 млн. дол. США, що позначилося на міжнародних резервах, які зменшилися на 16 %, до 26,5 млрд. дол. США.

Шостий етап (2010 - 2013 рр.) – «посткризовий» - економічне зростання України відновилось, чому сприяв підвищений зовнішній попит на вітчизняну продукцію. Рушієм зростання була промисловість, де досягнуто позитивних результатів у всіх видах діяльності. Зростання реальної заробітної плати населення стимулювало внутрішній споживчий попит, що сприяло нарощуванню обсягів роздрібного обігу. Збільшення доходів Зведеного бюджету України відбувалось швидшими темпами, ніж зростання економіки, його забезпечувало посилення податкового тиску на суб'єктів економічної діяльності. Зростання видатків було помірним і не чинило значного тиску на інфляцію.

Сьомий етап (з 2014 р.) - «другий кризовий» - новий 2014 рік валютний ринок розпочав стабільно (курс гривні «стабільно штучно утримувався» на рівні 8,16 грн.). Першою ознакою проблеми стало зростання обсягів торгів з іноземною валютою на безготівковому сегменті валютного ринку. Січень, що завжди характеризувався найменшою діловою активністю з усіх місяців року, показав піковий результат: обсяг торгів з безготівковою іноземною валютою становив рекордні 89702,8 млн. дол. США. Найбільш вірогідною причиною цього явища стало виведення за кордон своїх капіталів політиками, що на той час були при владі. Страх, у випадку зміни керівництва держави, втратити найбільш ліквідну частину свого майна, став мотивом переведення коштів у іноземні банки.

Підтвердженням цієї гіпотези є різкий спад обсягу операцій із безготівковою іноземною валютою на міжбанківському валютному ринку після зміни влади.

Наслідком зростання торгів іноземною валютою на міжбанку стало різке підвищення попиту на іноземну валюту. Це, у свою чергу, сформувало девальваційний тиск на гривню, який, у подальшому, втримати уже не вдалося.

Динаміка офіційного курсу гривні до долара США у 2013-2015 роках відображена на рис. 1 [8].

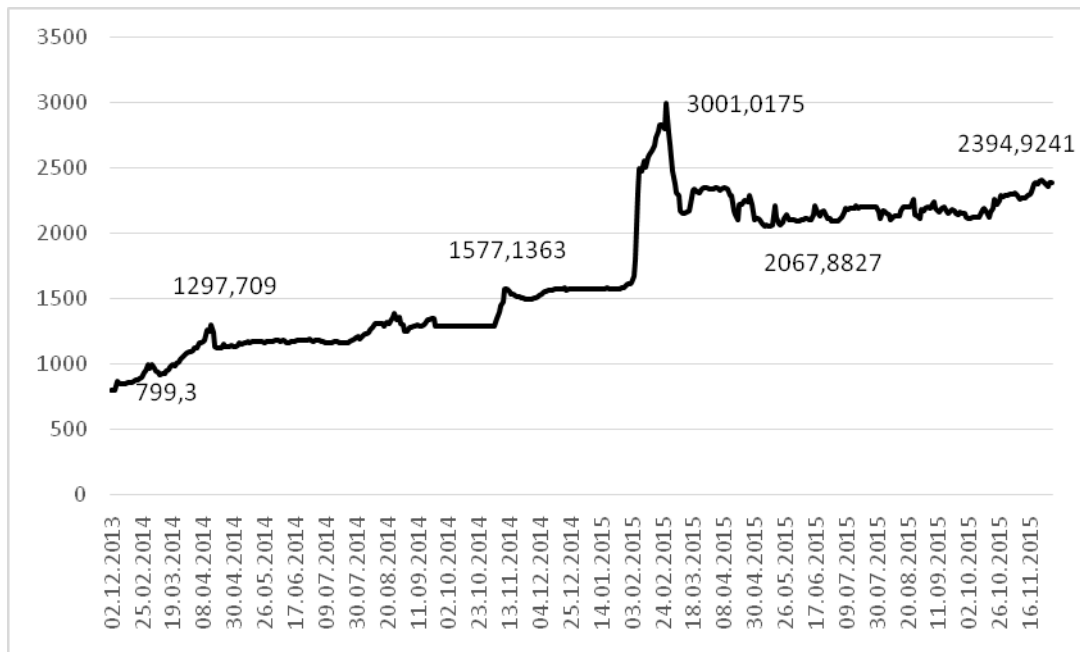

Рис. 1. Динаміка офіційного курсу гривні до долара США (за 100 \$) у 2013-2015 рр.

У лютому 2014 р. офіційний курс гривні до долара США знизився на 25% і на 28.02.2014 р. становив майже 10,00 грн. за 1 долар США. У березні 2014 р. гривня підтримала спадну тенденцію, відтак її офіційний курс до долара США знизився ще на 9,7%. Найбільше знецінення національної грошової одиниці спостерігається, згідно рис. 1, на 24.02.2015 р, коли за 1 долар давали понад 30 грн. Подальше підвищення курсу гривні є недостатньо суттєвим: у кінцевому рахунку відбулося обезцінення грн. більше ніж у 3 рази.

Події на валютному ринку у 2014-2015 рр. умовно можна поділити на три відрізки:

1) січень 2014 р.–26 лютого 2014 р. – утримання стабільного курсу гривні за будь-яку ціну та розтрата золотовалютного запасу країни без збереження стабільності гривні;

2) 26 лютого 2014 р.–19 червня 2014 р. – зміна пріоритетів та перехід від курсової стабільності до збереження офіційних резервів; подальше підпорядкування валютного регулювання цій цілі;

3) 19 червня 2014 р.– до сьогоднішнього часу – здійснення подальших заходів щодо зміни курсу державного регулювання та стабілізації валютного ринку України.

Вибір оптимального режиму валютного курсоутворення в Україні породжує багато дискусій. Одні вчені та практики критикують політику підтримки стабільності номінального обмінного курсу (змішаний режим), який існував в нашій державі протягом кількох останніх років, і виступають за впровадження його плаваючого режиму. Інші – проти будь-якого коливання обмінного курсу, яке, на їхню думку, може призвести до значних втрат в економіці.

Зазначимо, що останніми роками дедалі більше держав світу переходить саме до гнучких валютних режимів (Бразилія, Ізраїль, Чилі та ін.). Це пояснюють тим, що в умовах глобалізації країни з негнучкими валютно-курсними режимами наражаються на ризики, пов'язані з мінливістю потоків капіталу.

Старе керівництво Нацбанку намагалося утримати стабільний курс за будь-яку ціну. Нове керівництво регулятора вирішило дозволити курсу гривні «поплавати». Ключовими рішеннями НБУ у 2014 році стали: обмеження на видачу іноземної валюти

з рахунків (не більше 15000,00 грн. в день по еквіваленту в усіх валютах); обмеження на продаж іноземної валюти одній особі в одній банківській установі сумою 15 000,00 грн.; скорочення строків розрахунків за операціями з експорту та імпорту товарів зі 180 до 90 календарних днів; заборона на здійснення операцій з купівлі-продажу іноземної валюти на міжбанківському валютному ринку без поставки валют.

Високий рівень інфляції, нестабільний стан макроекономічного середовища, а також нагальна необхідність підвищити стійкість економіки до валютних і фінансових криз зумовили перехід України від таргетування обмінного курсу режиму інфляційного таргетування.

Таргетування інфляції – це режим монетарної політики держави, що передбачає публічне проголошення офіційної інфляційної цілі, сприяє досягненню низького і стабільного рівня інфляції, створює сприятливі умови для запровадження вільного режиму валютного курсоутворення, а також забезпечує досягнення основної мети грошово-кредитної політики – стабільності національної грошової одиниці [3].

Доцільність переходу до керованого плавання в Україні пояснюють тим, що система плаваючих курсів зменшує ступінь втручання політичних чинників у міжнародні торговельні відносини, а також є стійкішою до зовнішніх фінансово-економічних шоків. В Україні цей перехід має бути плавним і поетапним.

Перехід до режиму інфляційного таргетування в Україні, декларований НБУ в «Основних засадах грошово-кредитної політики України на 2015 р.» [7], поки що ускладнюється як високим рівнем бюджетного дефіциту, так і відсутністю незалежності центрального банку та гнучкості валютного курсу.

Значна доларизація та боргове навантаження економіки, негативне сальдо зовнішньої торгівлі підвищують фінансову вразливість країни. У зв'язку з цим погоджуємось з думкою, що при зміні монетарного устрою в Україні дуже важливо враховувати в цільовій функції центрального банку окрім показників інфляції та економічного зростання, ще й валютний курс, залишаючи інфляційний пріоритет.

Оскільки в сучасних умовах механізм реалізації валютної політики направлений на підтримання фінансової стабільності, він має базуватися на керованості реального валютного курсу та здатності протистояти зовнішнім та внутрішнім шокам. Цей критерій, на нашу думку, є ключовим у оцінюванні результативності валютної політики НБУ з точки зору впливу на фінансову стабільність економіки.

Стратегія грошово-кредитної політики в середньостроковій перспективі повинна і надалі базуватися на застосуванні режиму інфляційного таргетування. В цьому напрямку повинні удосконалюватися інституційні основи діяльності Національного банку, основні зусилля доцільно концентрувати на посиленні його незалежності (у тому числі в частині самостійного визначення інфляційних цілей та використання під час здійснення політики власних прогнозних розрахунків), підвищення фінансової автономії (зокрема в частині припинення практики авансового перерахування частини прибутку до державного бюджету), реформи управління (в тому числі посилення ролі Ради Національного банку) та організаційної структури НБУ. Для досягнення прогресу в зазначених питаннях повинні бути ініційовані відповідні зміни до законодавства України.

Реалізацію монетарного режиму інфляційного таргетування доцільно здійснювати при дотриманні таких основних принципів:

- безумовної пріоритетності цілі щодо цінової стабільності та підпорядкування їй усіх інших цілей і завдань грошово-кредитної політики;
- тактичної гнучкості та орієнтації на досягнення середньострокових цілей;

— використання режиму гнучкого обмінного курсу, який передбачає визначення вартості гривні до іноземних валют на основі співвідношення ринкового попиту та пропозиції;

— прозорості діяльності Національного банку.

Впровадження відповідних заходів, на нашу думку, сприятиме змінненню економіки країни, стабілізації її грошової одиниці та поступовому виходу з фінансової кризи.

Висновки

Проведений аналіз засвідчує, що валютна політика України потребує радикальної зміни для виконання стимулюючої ролі у розвитку національної економіки. Виникає нагальна потреба у розробці впровадженні нової концепції валютного контролю, валютного регулювання та валютного прогнозування розвитку валютного ринку України.

Сучасні напрями державної валютної політики повинні спрямовуватися на удосконалення валютного законодавства, врівноваження попиту та пропозиції іноземної валюти на валютному ринку України, поглиблення інтеграції між органами валютного регулювання, розроблення стратегії та тактики політики дедоларизації, підвищення якості валютного нагляду та валютного контролю, ефективного регулювання проведення банками валютних операцій.

ЛІТЕРАТУРА

1. Белінська Я. Валютний механізм і принципи його структурування/ Белінська Я. // Економіка України. – 2006. – № 5. – С. 19-27.
2. Валютна політика в Україні: Оцінка і рекомендації. Інститут економічних досліджень та політичних консультацій - [Електронне джерело]. – Режим доступу до джерела: http://www.ier.com.ua/ua/publications/policy_briefing_series.
3. Валютно-курсова політика України: монографія / [М. І. Крупка, М. І. Кульчицький, Н. В. Жмурко, Д. В. Ванькович]. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2012. – 366 с.
4. Дзюблюк О. Проблеми реалізації валютної політики в умовах трансформаційних змін економіки України / Дзюблюк О. В. // Журнал європейської економіки. – 2006. – № 3. – С. 317-327.
5. Макаренко М. І., Маринич Т.О. Особливості реалізації механізму валютної політики НБУ в умовах фінансової нестабільності. - [Електронне джерело]. – Режим доступу до джерела: <http://www.economy.nauka.com.ua>.
6. Наговицин А. Г. Валютная политика / Наговицин А. Г. – М.: Экзамен, 2000. – 512 с.
7. Основні засади грошово-кредитної політики на 2015 рік. -[Електронне джерело]. – Режим доступу до джерела: zakon.rada.gov.ua/go/vr028500-14.
8. Офіційний курс гривні - [Електронне джерело]. – Режим доступу до джерела: <http://tables.finance.ua/ua/currency/official>.
9. Офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/>
10. Финансовое право : учебник / под ред. О. Н. Горбуновой. – М.: Юристъ, 1996. – 400 с.
11. Щербакова О. Валютна політика Національного банку України/ Щербакова О. // Вісник Національного банку України. – 2007. – №6. – С. 6-9.

АННОТАЦІЯ

ВАЛЮТНАЯ ПОЛИТИКА УКРАИНЫ: РЕАЛИИ И КОНЦЕПТУАЛЬНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ РАЗВИТИЯ

В статье исследованы сущность, составляющие и формы реализации валютной политики в Украине, осуществлен анализ этапов и факторов ее формирования, а также определены приоритеты развития в современных условиях хозяйствования. Анализируя, систематизируя и обобщая научные труды многих ученых, было сформулировано собственное понимание «валютной политики» государства. В результате исследования было выделено несколько этапов формирования и реализации отечественной валютной политики. Определены основные тенденции развития и трансформации валютной политики, осуществлен анализ факторов влияния на нее, с одной стороны, и ее

непосредственного влияния на экономику страны, с другой. Обоснована необходимость дальнейшего совершенствования методов валютного регулирования экономики Украины. Определена необходимость перехода к режиму инфляционного таргетирования, необходимость дальнейшего совершенствования валютного законодательства, уравнивания спроса и предложения иностранной валюты на валютном рынке Украины, углубление интеграции между органами валютного регулирования, разработка стратегии и тактики политики дедолларизации, повышения качества валютного надзора и валютного контроля.

Ключевые слова: валютная политика, валютный курс, инфляция, валютное регулирование, режим инфляционного таргетирования.

SUMMARY

THE MONETARY POLICY OF UKRAINE: REALITIES AND CONCEPTUAL DIRECTIONS OF DEVELOPMENT

The essence, elements and forms of implementation of monetary policy in Ukraine have been researched in the article, the analysis of factors and stages of its formation has been performed and the priorities of development in the current economic conditions has been defined. The own understanding of "currency policy" of the state has been formulated in the article analyzing, summarizing and systematizing research work of many scientists. As a result research has allocated several stages of formulation and implementation of domestic monetary policy. The main trends of development and transformation of monetary policy have been defined, the analysis of the factors of influence the one hand, and its direct impact on the economy, on the other have been investigated. The necessity of further improvement of methods of currency regulation of economy of Ukraine has been justified. The need to move to inflation targeting, the necessity of further improvement of the currency legislation, balancing supply and demand of foreign currency on the foreign exchange market of Ukraine, deeper integration between the bodies of currency regulation, development of strategy and tactics of de-dollarization policy, improving the quality of supervision and currency exchange controls have been indicated.

Keywords: monetary policy, exchange rate, inflation, currency regulation, inflation targeting regime.

УДК 338.48

КОМПЛЕКСНИЙ АНАЛІЗ СТАНУ ТА ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ ТУРИСТИЧНОЇ МІСЦЕВОСТІ

МАХЛИНЕЦЬ С.С., БУКОВЕЦЬКА Н.В., ДЕРКАЧ В.Ю.

Мукачівський державний університет

У статті розглядається питання комплексного вивчення території для розвитку туристичної діяльності. Акцентується увага на оцінці природно-ресурсного стану туристичної місцевості; створення кадастрів рекреаційних ресурсів; основних типах оцінки рекреаційних ресурсів; методах дослідження туристичної місцевості з позицій охорони довкілля.

Оцінка природно-ресурсного стану, включає перш за все оцінку природно-кліматичних умов місцевості, дослідження екологічного стану озелених територій, дослідження стану повітряного басейну, дослідження стану геологічного середовища, що може бути основою функціонального використання території.

Ключові слова: природно-ресурсний стан місцевості, комплексні характеристики стану місцевості, пофакторні характеристики стану місцевості, кабінетні дослідження, польові дослідження, кадастр рекреаційних ресурсів, рекреаційне навантаження, якість довкілля, інтегральний показник екологічного стану регіону.

Актуальність теми дослідження

Збалансований розвиток туристичної сфери потребує комплексного вивчення території та обґрунтування впливу на суспільно-екологічне середовище під час її функціонування, питань охорони довкілля та визначення передумов, що сприятимуть розвитку туристичної сфери на певній території.